

Jacob Nielsen Arendt og Rasmus Højbjerg Jacobsen

Litteraturreview om progression for ikke-arbejdsmarkedsparete ledige

*Litteraturreview om progression for ikke-arbejdsmarkeds-
parate ledige*

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© VIVE og forfatterne, 2017

e-ISBN: 978-87-7488-936-6

Forsidefoto: Ricky John Molloy
Projekt: 10947

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Købmagergade 22, 1150 København K
www.vive.dk

VIVE blev etableret den 1. juli 2017 efter en fusion mellem KORA og SFI. Centeret er en uafhængig statslig institution, som skal levere viden, der bidrager til at udvikle velfærdssamfundet og den offentlige sektor. VIVE beskæftiger sig med de samme emneområder og typer af opgaver som de to hidtidige organisationer.

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Nogle borgere modtager offentlig overførselsindkomst i en længere årrække, også på ydelser, hvor lovgivningen tilsiger, at ydelsen er midlertidig. Ikke desto mindre findes få indsatser, hvor det er dokumenteret, at de kan hjælpe ledige med problemer ud over ledighed i job. For at dokumentere, at indsatsen over for de udsatte ledige forbedres, kan det være nødvendigt at måle resultater, der dokumenterer, om indsatsen bringer dem tættere på vejen mod job. Denne rapport indeholder en litteraturoversigt over, hvilke faktorer der kan være gode delmål for ledige inden beskæftigelse, dvs. som er indikator for progression mod job.

Rapporten er udarbejdet for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering af seniorforsker Rasmus Højbjerg Jacobsen og professor Jacob Nielsen Arendt.

Forfatterne
2017

Indhold

Resumé	5
1 Indledning	8
2 Progression mod job.....	9
3 Metode	10
4 Resultater	13
4.1 Del 1 – Identifikation af progressionsfaktorer.....	13
4.1.1 Arbejdsevne	14
4.1.2 Tro på egne evner	17
4.1.3 Helbred.....	18
4.1.4 Psykisk velbefindende.....	20
4.1.5 Alkoholmisbrugsproblemer	20
4.1.6 Social kontakt.....	20
4.1.7 Jobsøgningsintensitet	21
4.1.8 Job- og karriere-identitet	21
4.1.9 Øvrige indikatorer	22
4.2 Del II – Indsatser over for progressionsfaktorer	22
4.2.1 Arbejdsevne	23
4.2.2 Tro på egne evner og selvværd	23
4.2.3 Psykisk velbefindende.....	24
4.2.4 Social kontakt.....	25
4.2.5 Øvrige	25
5 Konklusion	27
Litteratur	28
Bilag 1 Dokumentation af litteratursøgning	30

Resumé

Langt de fleste ikke-arbejdsmarkedspare ledige har i sagens natur svært ved at finde job, og mange er derfor ledige i lang tid. Når andelen, der finder job i en given periode, er lille, kan det være svært at måle effekter på beskæftigelse. Derfor er et krav om, at en indsats for ikke-arbejdsmarkedspare ledige har en beskæftigelseeffekt, et hårdt krav. En mere nuanceret vurdering af indsatser til ledige kunne være baseret på, om indsatsen rykker på faktorer, der påvirker nogle af de barrierer, som de ledige har for at finde job. På den måde kunne vi dokumentere, om indsatserne hjælper til at tage små skridt mod job.

Formålet med denne undersøgelse er at bidrage til viden om, hvilke faktorer der er relevante at måle på for at belyse, om ledige tager små skridt mod job. Vi fokuserer på faktorer, der beskriver personlige egenskaber, som kan måles kvantitativt og er foranderlige over tid. De faktorer, der udviser sammenhæng med job, kalder vi progressionsfaktorer.

Undersøgelsen er opdelt i to dele. Den første del baserer sig på en systematisk litteratursøgning i relevante faglige databaser og afsøgning af referencelister i de allerede fundne studier. Der inddrages studier, som undersøger, om der er en sammenhæng mellem en potentiel progressionsfaktor og sandsynligheden for at komme i job. Den anden del indeholder eksempler på studier, der undersøger, om der er en effekt af indsatser til ledige på nogle af de identificerede progressionsfaktorer.

Første del af reviewet er afgrænset til *kvantitative* studier af ledige – men *ikke sygemeldte* fra job. Det er vanskeligt at belyse, om sammenhængen mellem en egenskab for ledige og job er kausale sammenhænge, men vi har fokuseret på studier, der belyser, om progressionsfaktoren er relateret til *senere* mulighed for job, og hvor der kontrolleres for (nogle) baggrundsforhold.

Identifikation af progressionsfaktorer

Vi har identificeret 14 studier med 43 estimerede sammenhænge mellem potentielle progressionsfaktorer og chancen for job. De 43 fund er grupperet i 9 overordnede temaer.

Et væsentligt fund er, at der kun er ét enkelt studie, der faktisk ser på sammenhængen mellem *progressionen* over tid og chancen for job. Det er det danske studie af Arendt et al. (2017). Alle andre ser på *niveauet* af progressionsfaktoren på et givent tidspunkt og chancen for job.

Resultaterne viser ikke entydigt, hvilke progressionsfaktorer der kan forudsige job – dertil er grundlaget for begrænset, men de giver nogle indikationer. Det er samtidig vigtigt at påpege, at mange barrierer i forhold til at komme i job ofte optræder samtidigt for den enkelte ledige og ofte kan være højt korrelerede. Det er derfor ikke tilrådeligt at konkludere for håndfast på baggrund af analyser af en enkelt potentiel progressionsfaktor. Resultaterne for de 9 temaer er:

Arbejdsevne

Arbejdsevne er et paraplybegreb, som dækker over en række af de egenskaber, der er nødvendige for at finde og bestride et job. Det drejer sig fx om mestring af evner i forbindelse med jobbet, fleksibilitet og tilpasningsevne o.l. De medtagne studier under denne paraplybetegnelse er kendetegnet ved enten at opgøre arbejdsevne på baggrund af nogle indeks, der samler betydningen af flere mulige underdimensioner eller ved at anvende overordnet selv vurderet eller sagsbehandlervurderet arbejdsevne.

Der er identificeret seks studier med syv fund, og fem af de syv fund finder en positiv sammenhæng mellem vurderinger af arbejdsevne og sandsynligheden for, at de ledige senere finder job.

De positive sammenhænge er fordelt både på selvvurderet og sagsbehandlervurderet arbejdssevne samt indeksberegninger af arbejdssevne, mens de negative sammenhænge er fundet for et indeks samt selvvurderet arbejdssevne. Det betyder, at ledige med høj selvvurderet arbejdssevne i nogle tilfælde har lavere chance for senere at finde job.

Tro på egne evner

Self-efficacy er et psykologisk begreb, der er udviklet af psykologen Bandura. Det dækker i grove træk over "troen på egne evner" og måles både generelt og specifikt i forhold til troen på at kunne finde job.

Fire fundne studier beskriver sammenhængen mellem troen på egne evner og job. Alle fire finder en positiv sammenhæng med job. Et enkelt studie finder ingen sammenhæng mellem troen på, at egne kompetencer kan bruges på arbejdsmarkedet og job.

Helbred

Helbred som progressionsfaktor består først og fremmest i, at hvis de lediges helbredsproblemer bliver mindre, så vil det være lettere at dedikere tid og energi til jobsøgning og andre aktiviteter relateret til arbejdsmarkedet. Helbred bliver i de fundne studier målt som både individernes subjektive helbredsopfattelse og som en mere objektiv helbredsmåling.

Seks studier beskriver sammenhængen mellem selvvurderet helbred (fire studier, hvoraf to benytter samme data) eller indikatorer for fysisk helbred (tre studier) og jobchancen. Alle studier finder en stærk positiv sammenhæng mellem bedre (vurderet) helbred og den senere chance for at komme i job – med undtagelse af ét studie, hvor fysisk helbred dog alene er målt ved brug af receptpligtig medicin mod somatiske lidelser.

Psykisk velbefindende

Som progressionsfaktor er psykisk velbefindende forstået som forbedring af de lediges mentale tilstand. Det kan fx være personer, der har en depression eller tendenser til symptomer på depression eller anden sindslidelse, og hvor deres mentale tilstand enten er selvvurderet eller forsøgt målt ved hjælp af validerede spørgeskema-instrumenter.

Tre fundne studier beskriver sammenhængen mellem indikatorer for psykisk velbefindende og chancen for job. Det ene er i sig selv et meta-review med syv studier, der konkluderer, at der ikke er nogen sammenhæng mellem psykisk velbefindende og senere chance for job. De to andre studier finder en positiv sammenhæng. Samlet set peger det dog i retning af, at psykisk velbefindende ikke er en god progressionsfaktor.

Alkoholmisbrugsproblemer

En relativt stor andel af ikke-arbejdsmarkedsparede ledige har eller har haft problemer med misbrug af især alkohol. Vi har inkluderet to studier, der ser på sammenhængen mellem alkoholmisbrug og chancen for at komme i job. Begge finder en negativ sammenhæng, dvs. et vedblivende alkoholmisbrug formindsker chancen for at komme i beskæftigelse.

Social kontakt

I dette review forstår vi "social kontakt" som en del af paraplybegrebet "social kapital". Social kontakt dækker derfor både over en persons samlede sociale egenskaber, som i psykologiske test bl.a. afspejles i spørgsmål som "Jeg er god til at finde venner", og i spørgsmål, der nærmere relaterer sig til, i hvor høj grad de ledige kan/vil anvende deres sociale netværk under jobsøgningen.

Fire fundne studier beskriver sammenhængen mellem forskellige opgørelser af omfanget af social kontakt og støtte. De tre finder en positiv sammenhæng mellem social støtte, selvvaluerede sociale kompetencer og evnen til at danne netværk med senere beskæftigelse, mens det ene studie ikke finder nogen sammenhæng, når det drejer sig om brugen af netværk.

Jobsøgningsintensitet

To studier er identificeret, som belyser, om en øget jobsøgningsintensitet udviser sammenhæng med chancen for job, og begge bekræfter en positiv sammenhæng.

Job- og karriere-identitet

Tre studier ser på, om en klar job- eller karriere-identitet har sammenhæng med senere jobchance. De to studier, der belyser Fugate's employability-begreb (Fugate et al., 2004), bekræfter begge, at karriere-identitet har betydning for jobchancen, mens et dansk studie finder, at jobidentitet ikke har en robust sammenhæng med jobchance. Jobidentitet måler bl.a. den lediges fokus på og viden om job.

Øvrige

Derudover findes en række andre faktorer, som ikke kunne rubriceres under nogen af ovenstående. Det drejer sig dels om, hvorvidt den ledige har et positivt syn på negative begivenheder, den lediges tilpasningsevne og personlige initiativ. Ingen af disse udviser sammenhæng med senere jobchance. Derudover drejer det sig om en vurdering af faglige kompetencer, hvor et enkelt studie har fundet en positiv sammenhæng med chancen for job. Sidstnævnte skal ikke forveksles med formelle kvalifikationer som uddannelse og erhvervs erfaring, der ikke er medtaget i dette review.

Kan indsatser til ledige påvirke progressionsindikatorerne?

Del to af litteraturoversigten omhandler studier af indsatser, hvor der er målt effekter på progressionsfaktorer. En systematisk afdækning af dette område ville kræve en specifik søgning på hver progressionsfaktor, hvilket der ikke har været ressourcer til i dette projekt. Der er derfor kun gennemført en begrænset søgning, og resultaterne skal derfor ses som eksempler på måling af effekter af indsatser på progression – ikke som en udtømmende liste.

Resultaterne tyder dog på, at terapi (bl.a. kognitiv adfærdsterapi (CBT)) og faglige kurser kan have en positiv indflydelse på arbejdsevne og jobsøgning, samt at vejledning, opkvalificering og virksomhedspraktik i en dansk kontekst øger de væsentligste jobprogressionsindikatorer målt ved sundhed og tro på egne evner, samlet vurdering af arbejdsevne og selvvalueret helbred. De fundne studier påviser derimod generelt ingen eller kun lille sammenhæng med forbedringer i de lediges psykiske velbefindende eller sociale kontakt.

Eksemplerne viser, at forskellige indsatser godt kan mindske de lediges barriere mod job, uden at vi nødvendigvis kan se jobeffekter på den korte bane. De bidrager derfor med nyttig viden om indsatserne, der nuancerer vores billede af, hvordan indsatserne virker.

1 Indledning

Mange ledige døjer med forskellige problemer ud over ledighed, og det er velkendt, at nogle tilbringer lang tid på ydelser, der er tænkt som midlertidige. Ikke desto mindre har vi begrænset kendskab til, hvordan vi kan hjælpe langtidsledige og ledige med problemer ud over ledighed i job.

Da de ikke-arbejdsmarkedspare ledige i sagens natur oftest ikke træder direkte ind på arbejdsmarkedet, kan en vurdering af effektiviteten af aktive beskæftigelsesindsatser for denne gruppe – alene vurderet på, om de hjælper de ledige i beskæftigelse – være et for indsnævret mål. En mere nuanceret vurdering vil være baseret på, om indsatsen rykker på faktorer, der kan være en barriere for beskæftigelse.

En tidligere dansk rapport har diskuteret målingen af effekter af indsatser for ikke-aktivitetsparate og opsummerede resultater af studier, hvor effekterne er målt på andre forhold end beskæftigelse (Graversen 2011). Undersøgelsen i denne rapport går videre end det tidligere review ved at undersøge, om der kan peges på udfaldsmål, der korrelerer højt med senere jobchancer. Samtidig fokuseres på progressionsfaktorer, hvor der enten anvendes en direkte vurdering af arbejdsmarkedsparethed eller en vurdering af personlige egenskaber, som kan have betydning for job.

Målgruppen "ikke-arbejdsmarkedspare ledige" er en målgruppe, der i nogen grad er et specifikt dansk fænomen. Det betyder, at det er vanskeligt at gennemføre en undersøgelse som denne, hvis det kræves, at der kun ses på denne målgruppe, da udenlandske studier inden for området ikke har målgrupper, som nødvendigvis stemmer overens med de danske. Derfor har vi i analysen i denne rapport i nogen grad været nødt til at udvide målgruppen til også at omfatte andre grupper af udsatte ledige.

Analysen er opdelt i to dele. Den første del omhandler identifikation af progressionsfaktorerne, mens den anden del indeholder studier af, om indsatser til ledige har kunnet påvirke progressionsfaktorerne. Rapporten er mere specifikt opbygget på følgende måde: efter denne indledning følger kapitel 2, som på overordnet niveau beskriver, hvad vi forstår ved progressionsfaktorer. Kapitel 3 beskriver den anvendte metode i litteratursøgningen. Dernæst følger kapitel 4, som beskriver resultaterne af delanalyserne I og II gennemgået ovenfor. Kapitel 5 indeholder opsamling og konklusioner, mens bilag 1 dokumenterer de specifikke søgninger, som ligger til grund for de studier, der er brugt i rapporten.

2 Progression mod job

Det har til alle tider været således, at nogle personer har sværere ved at finde job end andre. Det er der mange forskellige forklaringer på, hvoraf nogle traditionelt har omhandlet, hvordan den enkelte persons faglige og sociale kompetencer matcher efterspørgslen på arbejdskraft; andre har eksempelvis omhandlet manglende ressourcer, fx i form af sundhedsrelaterede problemer, der nedsætter muligheden for at arbejde, og andre igen den lediges eventuelle reservationer mod at søge bestemte typer af job med givne løn og arbejdsvilkår. Vurderingen af en persons arbejdsevne har derfor til alle tider været anvendt af arbejdsgivere, i arbejdsskadesager og af læger – og i senere tid, indtil for nylig, har arbejdsformidlingen/jobcentrene anvendt det relaterede begreb arbejdsmarkedsparathed.

Anvendelsen af begrebet arbejdsmarkedsparathed kan fx også siges at være underliggende i både screening af lediges langsigtede ledighedsrisiko og i train-and-place indsatstilgangen. I både screening og train-and-place tilgangen er tanken netop, at man kan identificere forhold, der begrænser arbejdsmarkedsparatheden, og behandle eller træne de problemer der måtte være i forhold til arbejdsevnen. Et logisk næste skridt i disse modeller kunne være, at man også kunne vurdere eller observere forbedringer i arbejdsmarkedsparathed, dvs. "mindre trin" mod arbejde. Dette vil være et nyttigt redskab for enhver, der arbejder med ledige, som i et eller andet omfang har problemer med at finde job, og hvor det derfor er vanskeligt at vurdere, om en støtte til de ledige hjælper dem i den rigtige retning.

Graversen (2011) diskuterer forskellige muligheder for at måle arbejdsmarkedsparathed og opdeler dem i tre grupper: 1) sagsbehandlers eller anden fagpersons vurdering, 2) individuelle indikatorer, der menes at have betydning for de lediges beskæftigelsesmuligheder, og 3) statistikbaseret metode, som minder om 2), men statistisk vurderer, hvilke indikatorer der skal inddrages. Dette omfavner således mere end blot personlige karakteristika, men også andre barrierer, der kan ligge uden for den enkelte person. Reviewet konstaterer, at der ikke findes effekt-målinger på egentlige indikatorer for arbejdsmarkedsparathed, men fx på jobsøgningsvillighed, helbred og deltagelse i sociale sammenhænge. For at disse resultater faktisk siger noget om vejen mod job, er det dog væsentligt, at vi ved, hvilke af disse faktorer der er relateret til job, hvilket ikke blev afdækket.

I international forskning er anvendt begrebet "employability", som fx Fugate et al. (2004) definerer som (frit opsummeret og oversat):

"En psyko-social konstruktion, der omfavner adaptive kognitive evner, adfærd og følelser. [...]. Det er en arbejdsrelateret omstillingsparathed, der gør arbejdstagere i stand til at identificere og realisere karrieremuligheder".

Fugate operationaliserer mere specifikt employability som en psykologisk konstruktion, der dækker over fire gensidigt afhængige begreber: tilpasningsevne, social kapital, human kapital og karriere-identitet. Hvert af disse områder dækker igen over sit eget indhold. Der er dog ikke enighed i litteraturen om denne kategorisering af arbejdsmarkedsparathed, men – som vi skal se – har Fugate's operationalisering vundet nogen udbredelse.

Vi vil i dette litteraturstudie identificere en progressionsindikator ved indikatorer, der beskriver personlige egenskaber, som kan måles kvantitativt, er foranderlige over tid, og hvor der foreligger dokumentation for, at de har sammenhæng med sandsynligheden for at komme i job. Derved nyttiggøres indikatoren også som mål for aktive indsatser, der vil dele vejen mod job op i mindre trin.

3 Metode

Som nævnt i indledningen er reviewet delt op i to dele, hvilket også vil afspejles i metodegen- nemgangen, da de anvendte metoder i enkelte dele ikke er helt identiske. Det er dog klart, at litteratursøgning i en eller anden form indgår i alle dele.

Med en litteratursøgning og gennemlæsning er det muligt at kondensere en stor del af den viden, der findes på et felt. Litteratursøgning som metode har dog også nogle begrænsninger. For det første vil kun den viden, der er udgivet på et sprog, der kan forstås af den, der udfører søgningen, blive medtaget. Det indebærer fx i dette review, at artikler, regeringsrapporter mv. publiceret på andre sprog end nordiske og engelsk ikke kommer med i den fundne litteratur. Derudover vil der også være viden, som ikke er publiceret. Dette kan skyldes, at der ikke er tradition for at publi- cere viden, eller at den viden, der er tale om, er så ny, at den ikke har nået at blive publiceret endnu.

For det andet kræver en god litteratursøgning relativt høj præcision og *recall*. Præcision er an- delen af den fundne litteratur, der er relevant, mens recall er andelen af den relevante litteratur, der er fundet. Det er således "let" at få en høj recall, idet dette blot kan opnås ved at udvide søgekriterierne, indtil al relevant information er fundet, men det betyder naturligvis, at præcisi- onen vil være meget lille, idet en sådan søgning vil indeholde en meget stor mængde ikke- relevant litteratur (se fx Buckland og Gey, 1994 eller Powers, 2011).

Ved gennemførelsen af dette review er afvejningen af præcision og recall sket under hensyntagen til de samlede ressourcer, der er til rådighed for reviewet. I forhold til det brede emne (jf. fx Fugate's definition og de forskellige tilgange beskrevet i Graversen 2011) og de relativt begræn- sede ressourcer er der formentlig en del litteratur, særligt i første del, der ikke er identificeret. Resultaterne skal derfor primært ses som et første spadestik med stereotype fund.

Første del: Systematisk litteratursøgning

Litteratursøgningen til denne del af reviewet er foretaget i samarbejde med en informationspe- cialist med kendskab til de enkelte databasers indhold og syntaks. At der anvendes flere databa- ser sikrer en bred dækning på tværs af faggrene, således at så meget viden som muligt inklude- res i nettolisten af fundne studier.

Der er blevet søgt i følgende databaser: EconLit, Sociological Abstract, PsycInfo, SveMed, Net- punkt, Libris, Bibsys og oria.no. Søgningerne er afgrænset til studier udgivet efter år 2000.

Søgningen i PubMed blev derudover begrænset til kun at omfatte reviews, da der ellers ville blive tale om et meget stort antal publikationer, og det blev vurderet, at den nødvendige viden ville kunne blive opnået selv med denne begrænsning. Endelig er inddraget to eksisterende litteratur- oversigter, der delvist overlapper med indeværende: Eplov & Korsbek (2012) og Christensen & Nordentoft (2011) samt Arendt et al. (2017). Begge review afdækker sammenhænge mellem indsatser og beskæftigelse for personer med sindslidelser samt prædiktorer for deres arbejds- evne. Arendt et al. (2017) er en analyse af et sæt af indikatorer og vurderingen af dem som progressionsfaktorer og effektmål.

I de dansk-/nordisksprogede databaser blev anvendt søgeord som (ikke udtømmende liste): pro- gression, arbejdsløs, arbejdsmarked, beskæftigelse, arbejdsmarkedsparathed, mens der i en- gelsksprogede databaser blev søgt på ord som: employability, return to work, job finding, mental health, substance abuse. De udvalgte søgetermer blev parret med databasernes faste søgeter- mer, hvor det var muligt.

De præcise litteratursøgninger til den systematiske litteratursøgning er gengivet i Bilag 1.

Efter fjernelse af dubletter var det samlede resultat af søgningen i alt 1.434 publikationer. Disse blev herefter gennemgået i en tretrins udvælgelsesprocedure:

1. Gennemlæsning af titler på publikationer. Dette resulterede i 177 titler, der blev vurderet til at være inden for emnet.
2. Gennemlæsning af abstracts. Dette reducerede antallet af potentielt relevante publikationer til 58.
3. Læsning af metode- og resultat afsnit og generelt gennemsyn af publikationerne. Herved blev de relevante studier reduceret til i alt 19 studier, der alle i større eller mindre grad indgår i resultaterne i kapitel 4.

Efter denne procedure kontrollerede vi, om der var studier fra Eplov & Korsbek (2012) og Christensen & Nordentoft (2011), der skulle med, hvilket medførte, at et yderligere studie blev inkluderet i del 2. Endelig har vi inkluderet Arendt et al. (2017) samt tre citerede studier. I alt blev 24 studier inkluderet.

De inklusions- og eksklusionskriterier, der blev anvendt ved udvælgelsen, var:

- i) *Korrekt årsagssammenhæng.* Det forekommer ret ofte i de fundne studier, at der er tale om omvendt årsagssammenhæng, dvs. studierne omhandler, hvilken indflydelse ledighed har på fx psykisk velbefindende eller psykologiske mekanismer – og ikke omvendt, som det ønskes her. Studier med omvendt årsagssammenhæng er så vidt muligt ikke medtaget i reviewet. Det bør i den sammenhæng nævnes, at de fleste studier er baseret på survey-data, der indebærer et relativt stort frafald på grund af målgruppens problemer. Ingen af de fundne studier har forsøgt at tage højde for en eventuel skævhed i frafaldet.
- ii) *Kvantitativ sammenhæng.* Der er en del studier, som kvalitativt beskriver sammenhængen imellem indsats/egenskaber og efterfølgende succes, mens opdraget til indeværende studie eksplicit har efterspurgt studier med en kvantitativ (om end ikke nødvendigvis kausal) sammenhæng imellem den fundne progressionsfaktor og resultatet. Derfor medtages kvalitative studier ikke.
- iii) *Ikke sygemeldte.* Nogle af de fundne studier fra især den medicinske litteratur omhandler personer med psykisk eller fysisk sygdom, hvor det bliver undersøgt, hvilke karaktertræk, baggrundskarakteristika mv. der påvirker sandsynligheden for at komme tilbage til job. De fleste af disse studier skelner imidlertid ikke imellem, om patienterne har været i job eller har været ledige op til det tidspunkt, hvor de blev syge. Derfor medtages sådanne studier ikke.

De udvalgte studier og de heraf udledte progressionsfaktorer gennemgås i kapitel 4.

Anden del: Ikke-systematisk søgning

Den anden del af dette review omhandler indsats, hvor det er undersøgt, om der er en sammenhæng imellem indsatsen og udviklingen i en eller flere af de progressionsfaktorer, der blev identificeret i første del.

I denne del udføres ikke en systematisk søgning, idet dette i givet fald ville have indbefattet en separat systematisk søgning for hver progressionsfaktor med efterfølgende gennemlæsning og udvælgelse. Det ligger ikke inden for rammerne af dette review. Derfor har vi i stedet valgt at udføre en mere begrænset søgning for at finde mulige indsats inden for hver progressionsfaktor. Dette er blevet gjort via EconLit og Google Scholar ved søgning på "effect" eller "impact" eller "intervention" samt "unemployed" eller "social welfare" samt "employability" eller "progression".

Ud over den litteratur, der findes ved den afgrænsede litteratursøgning, indgår også studier, som vi har fundet via litteraturlisten i allerede fundne studier, samt studier der blev fundet under første del, da nogle studier fra denne søgning ikke blot vedrører progressionsfaktorer, men også indeholder evalueringer af indsatser, der påvirker disse faktorer.

Der er inddraget studier, som anvender design, der kan sandsynliggøre en årsagssammenhæng. Det er studier, hvor progressionsfaktorerne er målt efter indsatsen (og ikke omvendt), og hvor der er taget højde for, at en sammenhæng mellem deltagelse i en indsats og progressionsfaktoren kan skyldes, at deltagerne har nogle andre karakteristika end ledige, der ikke deltager.

4 Resultater

I dette kapitel afrapporteres resultaterne af studiet. Som det er omtalt ovenfor, er studiet delt i to dele, og afrapporteringen følger denne opdeling. Først afrapporteres de fundne studier og progressionsfaktorer fra del 1, mens studierne fra del 2, der identificerer indsatser/metoder til at fremme progressionsfaktorerne, præsenteres senere i kapitlet.

4.1 Del 1 – Identifikation af progressionsfaktorer

Ud fra den gennemførte systematiske litteratursøgning beskrevet i kapitel 2 og ved gennemlæsning af de studier, der blev vurderet relevant og havde en kvantitativ statistik analyse mellem faktoren og sandsynligheden for at få job, har vi identificeret en række progressionsfaktorer, som vi har valgt at gruppere i ni grupper, der fremgår samlet af Tabel 4.1. Under tabellen bliver studierne og de enkelte progressionsfaktorer gennemgået enkeltvist og lidt mere detaljeret. Da der ikke er enighed om, hvilke dimensioner der afdækker arbejdsmarkedsparathed (jf. kapitel 2), er denne inddeling et bud på en gruppering af faktorerne, som vi anerkender ikke er den eneste mulige.

Det er vigtigt igen at understrege, at nævnte studier ser specifikt på ledige og den efterfølgende jobsituation. Derfor udelukkes en stor del litteratur, som i mere generelle situationer (ud over ledighed) fx viser sammenhæng mellem psykisk velbefindende og faktorer som økonomi og beskæftigelse. En del af denne relaterede – men ekskluderede – litteratur inkluderer beskæftigede, mens en anden del, fx analyser af medicinske og terapeutiske indsatser, ikke måler på beskæftigelse som outcome. Derfor kan litteraturen ikke anvendes til at dokumentere, hvilke faktorer der kan være en barriere for at finde job. Eplov & Korsbek (2012) konkluderer fx i deres review af indsatser for ledige med psykiske problemer, at "der er ingen viden om virksomme indsatser [i forhold til beskæftigelse] til mennesker med depression og angst". Tilsvarende konkluderer Christensen & Nordentoft (2011) ligeså nedslående om indsatser over for ledige med svære psykiske problemer, at "der er ingen evidens for, at den psykiatriske, medicinske og psykologiske behandling fører til ansættelse på det ordinære arbejdsmarked, uden at der har været tilføjet en arbejdsrettet beskæftigelsesindsats".

Resultaterne af de inkluderede studier er opsummeret i Tabel 4.1. De enkelte områder gennemgås i lidt flere detaljer nedenfor.

Tabel 4.1 Oversigt over progressionsfaktorerens sammenhæng med job

Progressionsfaktor	Artikler	Specifikt faktormål	Relation med job
	Bach (2012)	Selvvurderet	+
	Nilsson og Ekberg (2013)	Selvvurderet	0
	Arendt et al. (2017)	Indeks: Selvvurderet	+
	Arendt et al. (2017)	Indeks: Sagsbehandlervurdering	+
	van Hoof (2014)	Sagsbehandlervurdering	+
	Nilsson og Ekberg (2013)	Work ability indeks	0
	Koen et al. (2013)	Fugate-indeks for employability	+
	McArdle et al. (2007)	Fugate-indeks for employability	+
	Arendt et al. (2017)	Samlet indeks	+

Progressionsfaktor	Artikler	Specifikt faktormål	Relation med job
Tro på egne evner	Anderson (2015)	Generel self-efficacy	+
	Kellett et al. (2013)	Generel self-efficacy	+
	Fieseler et al. (2014)	Jobsøgnings-self-efficacy	+*
	Arendt et al. (2017)	Health and self-efficacy	+
	Bach (2012)	Selvvrurderet helbred	+
	Svane-Petersen og Dencker-Larsen (2016)	Selvvrurderet helbred	+
	Kemp og Davidson (2010)	Færre selvrappede helbredsproblemer	+
	Arendt et al. (2017)	Selvvrurderet	+
	Apel og Fertig (2009)	Somatisk helbred	+
	Nilsson og Ekberg (2013)	EuroQol	+
	Svane-Petersen og Dencker-Larsen (2016)	Mindre receptpligtig medicin, somatisk lidelse	0
	McKee-Ryan et al. (2005)	Psykisk velbefindende	0
	Apel og Fertig (2009)	Psykisk velbefindende	+
	Kellett et al. (2013)	Psykologisk stress scale (CORE-OM)	+
	Kellett et al. (2013)	Work and social adjustment scale	+
	Svane-Petersen og Dencker-Larsen (2016)	Mindre receptpligtig medicin, psykisk lidelse	+
	Bach (2012)	Mindre alkoholmisbrug	+
	Sterling et al. (2001)	Mindre alkoholmisbrug	+
	Fieseler et al. (2014)	Moralsk støtte fra venner	+**
	Arendt et al. (2017)	Indeks: Social støtte	0
	Arendt et al. (2017)	Indeks: Sociale kompetencer	0/+
	McArdle et al. (2007)	Netværk	0
	Koen et al. (2013)	Selvvrurderede sociale kompetencer	+
	Koen et al. (2013)	Jobsøgningsintensitet	+
	Apel og Fertig (2009)	Jobsøgningsintensitet	+
	Koen et al. (2013)	Fugate-indeks: Karriere-identitet	+
	McArdle et al. (2007)	Fugate-indeks: Karriere-identitet	+
	Arendt et al. (2017)	Indeks: Jobidentitet	0/+
	Fieseler et al. (2014)	Positivt syn på negativ begivenhed	0
	Koen et al. (2013)	Fugate-indeks: Tilpasningsevne	0
	Koen et al. (2013)	Selvvrurderede kompetencer	+
	McArdle et al. (2007)	Fugate-indeks: Tilpasningsevne	+
	Anderson (2015)	Personligt initiativ	0

* relation med jobsøgning

** opererer gennem self-efficacy.

4.1.1 Arbejdsevne

Vi starter med at gennemgå den egentlige litteratur om arbejdsevne. Arbejdsevne er som sagt et paraplybegreb, der dækker over en række af de egenskaber, der er nødvendige for at finde og bestride et job. Det drejer sig fx om mestring af evner i forbindelse med jobbet, fleksibilitet

og tilpasningsevne o.l. Som nævnt ovenfor er "employability" forsøgt defineret af Fugate et al. (2004) som psykologisk begreb. Fugate's konstruktion anvendes i to af de studier, der er med i reviewet, men generelt er der ikke enighed om, hvordan arbejdsevne defineres. Der indgår syv studier, som enten anvender indeks for arbejdsevne eller sagsbehandlervurdering og den lediges egen vurdering af arbejdsevne.

Bach (2012) har gennemført en survey blandt ikke-arbejdsmarkedssparate ledige kontanthjælpsmodtagere i Danmark i 2006. Som en del af surveyet er der bl.a. spurgt til individers (selvopfattede) helbreds-situation.

I rapporten anvendes en 5-års opfølgingsperiode, hvor de oprindelige survey-data er koblet med registeroplysninger om uddannelsesbaggrund, arbejdsmarkedsstatus, etnicitet og varighed i kontanthjælpsystemet. Den anvendte målvariabel er selvforsørgelse defineret som, at personen ikke må have modtaget offentlige overførsler i mindst 70 % af året.

Metodisk anvender studiet logistisk regression for sandsynligheden for at have været selvforsørgende i hvert af årene 2-5 efter gennemførelse af surveyet. Der kontrolleres for en række indsamlede survey-oplysninger om helbred, misbrugsproblemer, arbejdsdygtighed og psykisk lidelse (mere om de øvrige områder nedenfor).

Bach (2012) ser bl.a. på betydningen af nedsat arbejdsevne. Dette er en selvrapporteret variabel som oplyst fra survey-undersøgelsen. Variablen er inddelt i fire niveauer fra "slet ikke nedsat" til "i høj grad nedsat". Studiet finder, at selvvalueret nedsat arbejdsevne har en signifikant negativ sammenhæng med overgangen til selvforsørgelse. Sammenhængen er kun signifikant for de personer, der angiver, at deres arbejdsevne i høj grad er nedsat, mens de øvrige grader af arbejdsevnenedsættelse ikke har en signifikant påvirkning af sandsynligheden for overgang til selvforsørgelse.

Resultaterne viser, at den selvvaluerede grad af arbejdsevnenedsættelse påvirker sandsynligheden for at være selvforsørgende i alle de 5 år, der ses på. Effekten svarer til, at personer, der rapporterer, at deres arbejdsevne er "i høj grad nedsat", har imellem 8 procentpoint (år 1) og 12 procentpoint (år 2) mindre sandsynlighed for at være selvforsørgende i forhold til personer, der siger, at deres arbejdsevne "slet ikke" er nedsat.

Koen et al. (2013) undersøger betydningen af employability, defineret som i Fugate et al. (2004). Mere specifikt, ser de på, hvad der sker med employability over tid blandt langtidsledige, og af hvad employability betyder for jobsøgning og sandsynligheden for at komme i job. Der indgår 2.451 langtidsledige fra Nederlandene initialt i studiet, mens der var 897 observationer til opfølgning et år senere. Heraf havde de 111 fundet et job i den mellemliggende periode. Frafaldet i dette studie er derfor stort, og resultaterne skal ses i lyset heraf. Forfatterne gennemfører to regressionsanalyser for henholdsvis jobsøgningsintensitet og for sandsynligheden for at have fundet et job på opfølgningstidspunktet. De fire elementer i Fugate's employability-indeks (2004) indgår separat i den statistiske model og er målt ved hjælp af etablerede og validerede spørgeskema-instrumenter¹. Resultaterne viser, at employability i form af social kapital, human kapital og karriere-identitet forøger sandsynligheden for at have fundet et job på opfølgningstidspunktet, mens tilpasningsevne og karriere-identitet påvirker jobsøgningen. Derimod er employability-målene for tilpasningsevne ikke signifikant relateret til sandsynligheden for at have fundet et job, mens målene for social og human kapital ikke er relateret til jobsøgningsintensiteten.

¹ Tilpasningsevne er målt ved hjælp af karriereudforskning målt ved "the environmental exploration"-skala samt ved en "career planning"-skala. Karriere-identitet er målt ved en "commitment"-skala. Social kapital er målt ved en "perceived social competence"-skala, og human kapital er målt ved en "self-reported qualifications"-skala.

McArdle et al. (2007) er et andet studie, der tester Fugate's operationalisering af employability. Det er udført med 416 australske ledige, der interviewes med 6 måneders mellemrum. Svarprocenten er også her meget lav: kun 30% ved opfølgning. De fire dimensioner af Fugate's employability er også i dette studie målt ved hjælp af validerede spørgeskema-instrumenter, der dog afviger betydeligt fra de anvendte i Koen et al. (2007)². De udfører en analyse af betydningen af employability for den senere beskæftigelses sandsynlighed med kontrol for køn, alder og uddannelse. De finder, at employability er signifikant positivt relateret til jobchancen, og at sammenhængen primært er drevet af tilpasningsevne og karriere-identitet og i lidt mindre grad social støtte, mens human kapital ikke udviser nogen sammenhæng med jobchancen.

Disse to studier bekræfter til en vis grad derfor Fugate's operationalisering af employability som et brugbart redskab, men er samtidig eksempler på, at det er vidt forskellige dimensioner, der har betydning, afhængig af hvordan de måles. Kun karriere-identitet har positiv sammenhæng med jobchancen i begge studier. Der er dog flere forhold, som kan være medvirkende til at forklare de divergerende resultater – dels det store frafald i opfølgningen i analyserne, dels ser Koen et al. specifikt på langtidsledige. Derudover er de fire dimensioner som sagt operationaliseret ret forskelligt med forskellige validerede spørgeskemaer. Målingen af karriere-identitet, som har en positiv betydning i begge studier, sker fx i Koen et al. med en "commitment-skala" med spørgsmål som (frit oversat): *"Det er vigtigt for mig at have et job"*. I McArdle et al. anvendes andre skalaer med spørgsmål som: *"Jeg har reflekteret over, hvordan min karriere og aktiviteter matcher min fremtidige karriere"*, mens self-efficacy-spørgsmålene fx indeholder spørgsmål som: *"Jeg ved, hvilke kvaliteter der er nødvendige for udvikling af min karriere"*. Det kan sagtens være kvalitativt væsentligt forskellige dimensioner, der afdækkes af disse spørgsmål. Endelig benyttes forskellige statistiske modeller: Mens Koen et al. (2013) lader hver dimension påvirke jobchancen direkte, arbejder McArdle et al. (2007) med en hierarkisk model, hvor de fire dimensioner kun påvirker jobchancen indirekte gennem et samlet employability indeks.

I et par studier indgår en rådgivers samlede vurdering af den lediges arbejdsevne:

Van Hooft (2014) gennemfører således et studie, der baserer sig på data fra hollandske ledige. Der anvendes såvel den lediges som jobrådgiverens vurdering af jobsøgningsintensiteten og vurdering af graden af overspringshandling og andet fravær fra jobsøgningen. Det undersøges endvidere, om det er rådgiverens eller den lediges vurdering, der giver mest information. Der er i alt 236 personer med i undersøgelsen.

De ledige spørges i undersøgelsen om emner inden for deres holdning til jobsøgning, socialt pres for jobsøgning, jobsøgnings-self-efficacy samt forventning om job, vurdering af deres økonomiske situation og mål for jobsøgningsintensitet. Rådgiverne, der ikke kunne bruge så meget tid pr. person på undersøgelsen, spørges om den lediges holdning til jobsøgning, sandsynligheden for at den ledige finder job samt jobsøgningsintensiteten.

Forfatterne gennemfører en statistisk analyse af de lediges jobsøgningsintensitet samt deres sandsynlighed for at være kommet i job. Resultaterne giver en delvis støtte til hypotesen om, at vurderingen fra rådgiveren er bedre end den lediges, ligesom der findes støtte til hypotesen om, at rådgiveren er i stand til at vurdere, hvem af de ledige der kan finde et job.

Nilsson og Ekberg (2013) har gennemført en survey-undersøgelse i Sverige med personer, som har mistet deres job efter en lang sygdomsperiode. I alt 191 personer (170 af dem var kvinder) med en gennemsnitsalder på 50 år fik surveyet tilsendt, og 109 personer svarede. Forfatterne kan

² Tilpasningsevne er målt ved hjælp af en "proactive personality"-skala samt en "boundary mindset"-skala, der bl.a. måler holdninger til at arbejde i forskellige typer organisationer. Karriere-identitet er målt ved en "identity awareness"-skala samt en "career self-efficacy"-skala. Social kapital er målt dels ved netværk, dels ved social støtte, og endelig er human kapital målt ved den lediges uddannelsesniveau.

ved test på baggrundsvariable fra registeroplysninger ikke finde signifikant forskel på de personer, der svarede, og de, der ikke svarede.

Forfatterne gennemfører en logistisk regression for sandsynligheden for at være kommet tilbage i job. I regressionen indgår helbred, arbejdsevne og employability. Helbred måles ved det standardiserede instrument EuroQol; arbejdsevne måles ved Work Ability Index, og employability måles ved et nyt konstrueret mål, som scorer respondenternes selvvaluerede employability på en skala fra 0 til 10. Ud over disse målvariable kontrolleres også for alder og køn i regressionen.

Der findes ingen signifikant sammenhæng imellem arbejdsevne og employability og sandsynligheden for at være kommet tilbage i job.

Arendt et al. (2017) undersøger betydning af employability i en stikprøve af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Der anvendes en survey udført i 10 kommuner over en 2-årig periode for omkring 3.000 ledige (Beskæftigelsesindikatorprojektet) med 9 spørgsmål til den ledige og 11 til sagsbehandleren, herunder en overordnet vurdering af, om den ledige har fundet job inden for et halvt år. De forskellige spørgsmål er udvalgt med henblik på at beskrive forskellige dimensioner af arbejdsmarkedsparathed. De danner de 8 indeks for arbejdsmarkedsparathed: et samlet indeks baseret på sagsbehandler-vurdering, et samlet indeks baseret på den lediges svar, et total-indeks og endelig 5 underdimensioner, som dannes på baggrund af en faktoranalyse af alle 20 spørgsmål. De 5 faktorer er en sagsbehandler-vurdering, selvvalueret helbred og tro på egne evner, sociale kompetencer, social støtte og jobidentitet. Det er det eneste studie, som vi har kendskab til, der analyserer sammenhængen mellem *ændringer over tid* i indikatorer for arbejdsmarkedsevne og senere beskæftigelse. Andre studier anvender alene oplysninger om arbejdsevnen på et givent tidspunkt.

Resultaterne viser, at forbedringer på 8 indikatorer over 3-9 måneder korrelerer med sandsynligheden for at have været i job inden for 6 måneder efter sidste måling. Analysen foretages ved hjælp af logistiske regressioner med kontrol for en lang række faktorer, herunder brug af sundhedsydelser, tidligere vurdering af arbejdsmarkedsparathed, ledighedshistorik og sagsbehandler-fixed-effekter. Når der kontrolleres for disse forhold, har både det totale indeks for arbejdsmarkedsparathed samt indeks baseret på sagsbehandler-vurdering eller den lediges selvvalueringer en robust sammenhæng med jobchancen.

4.1.2 Tro på egne evner

Dette afsnit omhandler studier, som ser på begrebet self-efficacy. Det er et psykologisk begreb udviklet af psykologen Bandura, der i grove træk dækker over "troen på egne evner". Det måles på lidt forskellige måder, både generelt og fx specifikt i forbindelse med jobsøgning eller det at tro på at kunne finde et job.

Som del af et større studie har Fieseler et al. (2014) undersøgt, hvordan jobsøgnings self-efficacy kan understøtte jobsøgningen og dermed ultimativt målet om beskæftigelse. Sammenhængen med job undersøges dog ikke, så resultaterne skal ses i lyset af, om mere jobsøgning fører til øget sandsynlighed for job.

Forfatterne har gennemført en survey-undersøgelse blandt 2.414 tyske ledige, der har svaret på et spørgeskema om sociale kontakter på internettet (mere om dette nedenfor). Ud af besvarelserne var det dog kun 1.322, der kunne anvendes, da det var nødvendigt at forlange, at respondenterne anvender internettet regelmæssigt. I artiklen opstilles en række hypoteser, herunder at en højere jobsøgnings-self-efficacy fører til mere jobsøgning. Der er tale om et tværsnitsstudie uden opfølgning.

Forfatterne viser, at der er positiv sammenhæng imellem jobsøgnings-self-efficacy og selve job-søgningen. Resultatet holder også for undergrupper, fx for begge køn samt for aldersinddelinger (18-25 år, 26-50 år og 51-65 år). Det er endvidere interessant, at den estimerede sammenhæng stort set er identisk på tværs af de forskellige grupper.

Anderson (2015) undersøger også sammenhængen mellem self-efficacy og jobchancerne, 15 måneder efter 142 personer har mistet deres job. De anvender logistisk regression og finder en positiv signifikant relation mellem self-efficacy og job, mens personligt initiativ ikke udviser nogen sammenhæng med jobchancerne.

Kognitiv adfærdsterapi (CBT) er en form for psykoterapi, der fokuserer på at forandre tankegange og adfærd, som virker dårlige set i forhold til det mål, man har. Terapien er oprindeligt udviklet til at behandle depression, men har også fundet anvendelse på andre områder, herunder fx i forhold til ledige med særlige problemer.

Kellett et al. (2013) har gennemført et studie, der ser på værdien af kognitiv adfærdsterapi over for ledige, som er på helbredsrelaterede velfærdsydelse. 3.724 britiske personer deltog initialt, men stikprøvestørrelsen formindskes til 421 ved 12-måneders opfølgningen. Grundet det store frafald bør resultaterne derfor tages med et vist forbehold. Deltagerne gennemgik et 7-lektioners CBT-program med psykoterapi med 3- og 12-måneders opfølgning.

Studiet anvender en før-efter-måling, der viser, at der er sket forbedring på de fleste målvariable, og at der er en positiv sammenhæng imellem disse variable og det, at man er kommet i job. De anvendte målvariable er tre skalaer: CORE-OM, som er et mål for psykologisk stress, herunder subjektiv velvære og almindeligt forekommende problemer, General Self-Efficacy Scale (GSES), som er et generelt mål for, hvor godt individerne føler, at de har kontrol over indholdet og retningen for deres liv, og Work and Social Adjustment Scale (WSAS), som er et mål for funktionsnedsættelse på grund af en på forhånd defineret lidelse. Derudover måler studiet selvstændigt på, om individerne kommer i beskæftigelse, er på vej mod beskæftigelse eller fortsat modtager offentlige overførsler.

For så vidt angår beskæftigelse viser resultaterne, at ca. hver tiende af deltagerne var kommet i job ved 3-måneders opfølgningen, mens det ved 12-måneders opfølgningen var næsten hver tredje. Analysen viser endvidere, at der er en statistisk sammenhæng, sådan at de individer, der oplevede den største forbedring på de målte skalaer, herunder general self-efficacy, også var dem, der havde størst sandsynlighed for at være kommet i job.

I Arendt et al. (2016; se ovenfor) indgår to mål relateret til self-efficacy: tro på at kunne finde job og tro på at egne kompetencer kan bruges (competence self-confidence). Der måles ikke på spørgsmålenes separate betydning. I stedet indgår de i nogle indeks for arbejdsmarkedspartid, benævnt henholdsvis sundhed og tro på job samt jobidentitet. Mens førstnævnte udviser en robust sammenhæng med job, har jobidentitet ingen sammenhæng med job, når der kontrolleres for andre progressionsindikatorer eller for individspecifikke effekter.

4.1.3 Helbred

En hypotese for, hvorfor helbred er en progressionsfaktor, kan være, at hvis de lediges helbredsproblemer bliver mindre, så vil det være lettere at dedikere tid og energi til jobsøgning og andre aktiviteter relateret til arbejdsmarkedet. I de studier, der præsenteres nedenfor, bliver helbred målt som både individernes subjektive helbredsopfattelse som en mere objektiv helbredsmåling.

Bach (2012) (se beskrivelse ovenfor) finder en signifikant positiv sammenhæng imellem selvvurderet helbred og overgang til selvforsørgelse i årene 2 og 3, men ikke årene 4 og 5. Der er dog kun tale om, at individer, der angiver, at de har et "meget godt" helbred, har en signifikant større

sandsynlighed for efterfølgende at være selvforsørgende (der er i alt 5 kategorier af helbreds-vurdering). Effekten svarer til, at personer med et "meget godt" helbred har 12-15 procentpoint større sandsynlighed for at være selvforsørgende sammenlignet med personer, der har "meget dårligt" helbred.

Svane-Petersen og Dencker-Larsen (2016) anvender det samme survey-datasæt som Bach (2012), hvor ledige kontanthjælpsmodtagere er blevet spurgt om en række emner, herunder helbred og misbrug af alkohol mv. I artiklen kobles survey-oplysningerne til registerdata for årene 2006-2008, hvilket giver en samlet populationsstørrelse på 1.805 individer. Forfatterne måler på, om de ledige er kommet i job i enten 2007 eller 2008, dvs. over en kortere tidshorisont end i Bach (2012). Der anvendes en indikator for beskæftigelse, idet et individ anses for at være kommet i beskæftigelse, hvis han/hun ikke har modtaget offentlig forsørgelse i mindst 70 % af tiden i et år. Den anvendte variabel svarer til den, der i Bach (2012) omtales som "selvforsørgende", men populationsafgrænsningen og kontrolforhold er lidt anderledes. Der anvendes binær logistisk regression.

Forfatterne bekræfter den positive sammenhæng mellem selvvurderet helbred og job, der er fundet i Bach (2012). De ser også på, hvordan sandsynligheden for at være blevet selvforsørgende påvirkes af køb af receptpligtig medicin for alvorlige somatiske lidelser (hjerter-kar-sygdomme, kroniske lungesygdomme og type 2-diabetes). De finder dog ingen sammenhæng her.

Som nævnt ovenfor har Arendt et al. (2017) også set på betydningen af selvvurderet helbred i kombination med troen på egne evner for senere job. De finder, at dette samlede indeks er en af de to stærkeste indikatorer for progression mod job (den anden er sagsbehandlerens samlede vurdering som nævnt ovenfor).

Kemp og Davidson (2010) gennemfører et UK-baseret studie, der ser på personer, som er allokeret til Employment and Support Allowance (en offentlig støtte til personer, der midlertidigt eller permanent ikke er i stand til at arbejde). Disse inddeles i to grupper (personer, der kommer i job, og personer, der potentielt kan komme i job). Der anvendes i alt 798 observationer, og data vægtes efter alder, områder og lokal ledighedsprocent for at sikre, at data er repræsentative for UK. Der udføres en række logistiske regressioner med det formål at undersøge, hvad der adskiller dem, der kommer i job, fra dem, der ikke gør. Blandt resultaterne er, at personer uden selvrapporterede helbredsproblemer ved follow-up har klart større sandsynlighed for at være kommet i job.

Nilsson og Ekberg (2013) (se ovenfor) finder, at de personer, der var kommet tilbage i job, scorede signifikant bedre på helbredsvariable end de, der ikke var kommet i job.

Apel og Fertigs (2009) udvikler en metodik til at teste beskæftigelsesparathed (employability) og måler effekten af denne på 4.000 tyske ledige. Der er tale om et pilotstudie, hvor forfatterne lister en række områder, der i litteraturen har været nævnt at have indflydelse på beskæftigelsesparatheden: uddannelse og erhvervs erfaring, livslang læring, grundlæggende egenskaber og kunnen, intellektuel kunnen, personlige og medmenneskelige egenskaber, sundhed og social stabilitet. Med baggrund i disse områder gennemfører de en survey-undersøgelse og en efterfølgende principal component analyse (PCA) til identifikation af de items fra surveyet, der skal indgå de seks indeks.

I studiet gennemføres en probit-analyse, hvor det testes, hvilke af de seks konstruerede indeks der har indflydelse på beskæftigelsesparatheden målt som sandsynligheden for at være i job 10-11 måneder efter surveyet om arbejdsmarkedsparathed. De finder, at alle seks dimensioner har betydning for jobchancen og derfor specifikt, at helbred, målt som selvvurderet arbejdsrelateret fysisk funktionsevne, er positivt relateret til sandsynligheden for at være kommet i beskæftigelse.

4.1.4 Psykisk velbefindende

Som progressionsfaktor er psykisk velbefindende forstået som forbedring af de lediges mentale tilstand. Dette kan fx være personer, der har depression eller tendenser til symptomer herpå. Afhjælpning af disse symptomer kan betyde bedre muligheder for at få tilknytning til arbejdsmarkedet. Psykisk velbefindende måles typisk ved hjælp af psykometrisk validerede instrumenter, om end der er meget stor variation i typen af instrumenter.

McKee-Ryan et al. (2005) udfører et metastudie, der bl.a. ser på velbefindende under ledighed. Et af de undersøgte forskningsspørgsmål er, hvordan velbefindende under ledighed relaterer sig til sandsynligheden for at finde beskæftigelse. Der indgår et forskelligt antal studier for de forskellige undersøgelsesspørgsmål i studiet.

Forfatterne finder ikke nogen statistisk signifikant sammenhæng imellem psykisk velbefindende og sandsynligheden for at komme i beskæftigelse. Dette resultat baseres på syv studier. For fysisk velbefindende var der ikke studier nok til at foretage en metaanalyse af spørgsmålet. Der er en positiv sammenhæng imellem psykisk velbefindende og den subjektive forventning til at kunne finde beskæftigelse, og der er en klar statistisk sammenhæng imellem det at blive ledig og få et forværret psykisk velbefindende.

Apel og Fertig (2009) finder i deres studie om beskæftigelsesparathed (nævnt ovenfor), at indikatorer for psykisk helbred er positivt korreleret med sandsynligheden for at komme i beskæftigelse.

Kellett et al. (2013) finder som nævnt ovenfor, at ledige, der oplever en forbedring målt på to skalaer for psykologisk stress (CORE-OM og WSAS), har højere sandsynlighed for at komme i job over en periode på 12 måneder.

Svane-Petersen og Dencker-Larsen (2016) ser på brugen af receptpligtig medicin som indikator for psykiatriske lidelser (antipsykotisk, beroligende eller antidepressiv medicin) i 2006, og hvordan et sådant brug påvirker chancen for at blive selvforsørgende i 2007 eller 2008. De finder, at køb receptpligtig medicin for psykiske lidelser har selvstændig forklaringsgrad, også når selvrapporteret helbred medtages.

4.1.5 Alkoholmisbrugsproblemer

Bach (2012) viser, at ca. en fjerdedel af de ikke-arbejdsmarkedsparede ledige i Danmark har haft eller har problemer med misbrug af alkohol, cannabis eller hårde stoffer. I studiet findes en klar statistisk signifikant sammenhæng imellem alkoholforbrug og sandsynligheden for at være selvforsørgende.

I et amerikansk studie fra Philadelphia ser Sterling et al. (2001) på en population af 120 kokainafhængige mænd, som deltog i et offentligt afvænningsprogram. Gruppen blev fulgt op med telefoninterview efter 9 måneder, hvor 70 % af kohorten kunne lokaliseres. Ved dette interview blev der bl.a. spurgt til, om individerne var kommet i beskæftigelse. Risikofaktorerne for fortsat at være uden for beskæftigelse var: ældre, African-American, have flere alkoholrelaterede vanskeligheder, færre arrestationer, færre interviewervurderede barrierer imod beskæftigelse og en lavere generel forventning om succes. Forfatterne tester kun disse variable enkeltvis og anvender ikke en multivariat model.

4.1.6 Social kontakt

Begrebet social kontakt er en del af en persons samlede sociale kapital, og i psykologiske test afspejles dette bl.a. i spørgsmål som *"Jeg er god til at finde venner"*, men også i spørgsmål, der

nærmere relaterer sig til, i hvor høj grad de ledige kan/vil anvende deres sociale netværk under jobsøgningen.

Social kapital indgår som et af fire elementer i den model for "employability", som Fugate et al. (2004) opstillede. Som nævnt ovenfor fandt McArdle et al. (2007), at denne dimension ikke havde nogen betydning, mens Koen et al. (2013) finder det modsatte. Koen et al. (2013) finder dog, at social kapital ikke har nogen betydning for jobsøgningsintensiteten. En årsag til de forskellige resultater kan som tidligere nævnt være, at det formentlig er forskellige dimensioner af social kapital, der måles i de to studier. Mens Koen et al. (2013) spørger til selvvaluerede sociale kompetencer (fx "*Jeg kan dele min mening på en venlig facon*", "*Jeg er god til at få venner*"), så måles den sociale kapital i McArdle et al. (2007) på netværk ("*I de seneste 6 måneder har jeg deltaget i netværksmøder for at lære om karrieremuligheder*" eller "*I de seneste 6 måneder har jeg været i dialog med videnspersoner om nye karrieremuligheder*") og social støtte (fx "*I de seneste 6 måneder er jeg blevet støttet af venner og familie*").

Fieseler et al. (2014) ser bl.a. på betydningen af sociale kontakter. Som nævnt i foregående afsnit er der tale om en artikel, hvor 2.414 tyske ledige har svaret på et spørgeskema (hvoraf de 1.322 anvendes i undersøgelse). Forfatterne viser, at der er en positiv sammenhæng imellem moralsk støtte blandt internet-venner/venner på sociale medier og jobsøgnings-self-efficacy. Der er også en positiv sammenhæng imellem konkret støtte, fx henvisning til tekster, ledige job mv. og jobsøgnings-self-efficacy. Og der er, som nævnt ovenfor, en positiv sammenhæng imellem self-efficacy og selve jobsøgningen.

Endelig måler Arendt et al. (2016, se ovenfor) både sociale kompetencer i form af at kunne danne netværk ved at tage kontakt til andre og social støtte fra familie og venner. Her findes, at sociale kompetencer i nogle analyser udviser sammenhæng med jobchancen 6 måneder senere, men at sammenhængen ikke er robust. Social støtte har ingen sammenhæng med senere job, når der kontrolleres for andre progressionsfaktorer og baggrundsforhold.

4.1.7 Jobsøgningsintensitet

Vi har fundet to studier, der har set på betydningen af jobsøgningsintensitet.

Koen et al. (2013) måler jobsøgningsintensitet ved selvvalueret antal timer brugt ugentligt på jobsøgning. De finder, at mere intensiv jobsøgning øger sandsynligheden for at være i job et år senere. Tilsvarende finder Apel & Fertig (2009), at jobsøgning (inden for seneste 4 uger) påvirker sandsynligheden for at være i job 10-11 måneder senere.

4.1.8 Job- og karriere-identitet

Tre studier ser specifikt på employability-indeks beskrevet ved job- og karriere-identitet. De enkelte studier er gennemgået ovenfor, så her nævnes de specifikke resultater kortfattet.

To af studierne vedrører Fugate's model, som er refereret ovenfor, hvor særligt de, der har en fast karriere-identitet, i højere grad finder job. Arendt et al. (2017) finder i deres studie, at en indikator for jobidentitet ikke har nogen robust betydning for jobchancen. Spørgsmålene i sidstnævnte drejer sig om have realistiske forventninger til, hvilket job der kan fås, og at være orienteret mod og vidende om job.

4.1.9 Øvrige indikatorer

Studierne afdækker en række andre indikatorer, hvor der kun haves enkelte fund. Det er studier, der ser på tilpasningsevne, personligt initiativ og at have et positivt syn på negative begivenheder, der ikke kan bekræfte, at disse har nogen sammenhæng med senere job.

Endelig måler Koen et al. (2013) human kapital ved selvvaluerede kompetencer, og de finder, at det udviser en sammenhæng med job. I denne sammenhæng er det vigtigt at nævne, at der foreligger en stor litteratur, der viser, at formelle kompetencer – fx uddannelse – har betydning for både job og løn. Det har ikke været et selvstændigt formål at inkludere hele denne litteratur, men snarere at se på mere subjektivt vurderede kompetencer for udsatte ledige.

4.2 Del II – Indsatser over for progressionsfaktorer

Dette afsnit indeholder en gennemgang af fundne studier inden for de enkelte progressionsfaktorer, der blev gennemgået i forrige afsnit. Som det vil blive klart nedenfor, er det ikke lykkedes at finde studier inden for alle områder. De fundne studier præsenteres efter samme inddeling af progressionsfaktorerne som tidligere.

Det er også atter værd at understrege, at søgningen har været koncentreret til analyser af effekter på progressionsfaktorer af indsatser for ledige. Derfor er der en stor litteratur om sygefravær og tilbagevendende-til-arbejde, der ikke er medtaget, se bl.a. Epløv & Korsbek (2012) for evidens inden for disse områder.

Vi har opsummeret de udvalgte studier i Tabel 4.2. Grundet de få udvalgte studier vil vi ikke drage entydige konklusioner. Resultaterne viser dog, at det er muligt at påvise effekter på progressionsfaktorer. En stor del af resultaterne stammer fra Arendt et al. (kommende), hvor vi har fokuseret på de progressionsmål, der i samme studie er dokumenteret at forudsige job (som omtalt ovenfor).

Tabel 4.2 Oversigt over effektmålinger på progressionsfaktorer.

Progressionsfaktor og studie	Indsats	Specifikt faktormål	Relation med faktor
Arbejdsevne			
Greist (2002)	Terapi	Selvvalueret	+
Arendt et al. (2017)	Vejledning og opkvalificering	Indeks: Sagsbehandlervurderet	+
	Virksomhedspraktik	Indeks: Sagsbehandlervurderet	+
	Anden aktivering	Indeks: Sagsbehandlervurderet	+
Arendt et al. (2017)	Vejledning og opkvalificering	Indeks: Selvvalueret	+
	Virksomhedspraktik	Indeks: Selvvalueret	+
	Anden aktivering	Indeks: Selvvalueret	+
Tro på egne evner og selvværd			
Creed et al. (2001)	Faglige kurser	Self-efficacy	+
Kellett et al. (2013)	CBT	Self-efficacy	+
Harris et al. (2002)	CBT	Self-efficacy	0
Arendt et al. (2017)	Vejledning og opkvalificering	Indeks: Health & self-efficacy	+
	Virksomhedspraktik	Indeks: Health & self-efficacy	+
	Anden aktivering	Indeks: Health & self-efficacy	0

Progressionsfaktor og studie	Indsats	Specifikt faktormål	Relation med faktor
Harris et al. (2002)	CBT	Self-esteem	0
Creed et al. (2001)	Faglige kurser	Self-esteem	+
Psykisk velbefindende			
Vuori et al. (2002)	JOBS	Mentale problemer	0
Vinokur et al. (2000)	JOBS	Depression	-
Fioritti et al. (2014)	IPS	Psykiske problemer	0
Kellett et al. (2013)	CBT	Psykisk stress	-
Harris et al. (2002)	CBT	Psykisk velbefindende	0
Social kontakt			
Arendt et al. (2017)	Vejledning og opkvalificering	Indeks: Sociale kompetencer	0
	Virksomhedspraktik	Indeks: Sociale kompetencer	+
	Anden aktivering	Indeks: Sociale kompetencer	0
Arendt et al. (2017)	Vejledning og opkvalificering	Indeks: Sociale støtte	0
	Virksomhedspraktik	Indeks: Sociale støtte	0
	Anden aktivering	Indeks: Sociale støtte	+
Øvrige			
Brenninkmeijer og Blonk (2012)	JOBS	Jobsøgning	0
Arendt et al. (2017)	Vejledning og opkvalificering	Indeks: Jobidentitet	0
	Virksomhedspraktik	Indeks: Jobidentitet	0
	Anden aktivering	Indeks: Jobidentitet	0

4.2.1 Arbejdsevne

Greist (2002) sammenligner tre indsatser for amerikanske ledige med obsessiv-kompulsiv tilstand (tvangsneuroser) ved hjælp af lodtrækningsforsøg. 218 personer blev givet en af tre indsatser à 10 ugers varighed: 1) kognitiv adfærdsterapi med selveksponering ved terapeut, 2) computerbaseret kognitiv adfærdsterapi med selveksponering, og 3) systematiserede afslapningsøvelser via lydånd og manual. De fandt en større bedring i selvrapporert arbejdsevne ved de to terapiformer end ved afslapningsøvelser.

Arendt et al. (2017) ser på betydningen af tre typer aktivering i Danmark: vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik og anden aktivering (løntilskud, ordinær uddannelse og nyttejob). Studiet er nærmere omtalt ovenfor og er specielt derved, at effekten ikke måles på niveauet af arbejdsevne, men på ændringen over tid. Effekterne estimeres ved brug af fixed-effekt modeller. Arbejdsevne måles dels som sagsbehandlerens samlede vurdering af muligheden for job, dels ved samlede sumscore over henholdsvis 9 og 11 spørgsmål til den ledige om sagsbehandleren. Alle typer af aktivering har positive effekter på arbejdsevne-indikatorerne. Disse tre samlede indikatorer for arbejdsmarkedsparticipation er i samme studie påvist at være relateret til senere job.

4.2.2 Tro på egne evner og selvværd

Creed et al. (2001) beskriver test af virkningen af individuelle træningskurser og kurser i beskæftigelsesrettet viden i Australien. Analysen er baseret på 109 deltagere i kurser og 53 personer i en kontrolgruppe, der opfylder samme kriterier som deltagerne. Deltagere og individer i

kontrolgruppen gennemførte spørgeskemaundersøgelser på tre tidspunkter, hvor den længste opfølgning var efter 3 måneder.

Ved opfølgningen var der en del frafald fra de to analysegrupper, men med forbehold herfor påviser forfatterne, at jobsøgnings-self-efficacy samt generelt selvværd er steget fra starten til slutningen af indsatsen, mens det modsatte er tilfældet for kontrolgruppen. Særligt ser det ud til, at kurserne har en gavnlig effekt for de personer, der i forvejen har lavt selvværd og lavt jobsøgnings-self-efficacy.

Kellett et al. (2013) finder, at kognitiv adfærdsterapi forbedrer generelt self-efficacy for ledige på helbredsrelaterede ydelser. Studiet er dog blot et før-efter design, og med stort frafald skal resultatet tages med forbehold. Som ovenfor genfinder Harris et al. (2002) ikke disse resultater.

Endelig ser Brenninkmeijer og Blonk (2012) på effekten af JOBS-programmet på jobsøgnings-self-efficacy, men finder ingen effekter. Dette studie er nærmere omtalt nedenfor.

Arendt et al. (2017) finder, at vejledning og opkvalificering samt virksomhedspraktik har positiv effekt på en progressionsindikator givet ved sundhed og troen på at finde job, mens anden aktivering ikke har nogen signifikant effekt. Denne progressionsindikator er påvist at være relateret til job, så det er en valid progressionsindikator.

4.2.3 Psykisk velbefindende

Vuori et al. (2002) evaluerer den finske version af JOBS-programmet (i Finland kendt som Työhön-programmet). De udfører analyserne på baggrund af i alt 432 deltagere og 617 personer i en kontrolgruppe, udvalgt ved lodtrækning. Individene i kontrolgruppen modtog en pakke med litteratur og andet materiale om jobsøgning, det finske jobcentersystem mv. Der var en opfølgning på deltagerne efter 6 måneder.

Generelt er der (små) positive effekter af indsatsen, hvoraf dog mange er statistisk insignifikante. Der findes en positiv effekt af indsatsen, når der måles på, hvem der har fået et stabilt, vedvarende job. Derudover findes der en positiv effekt i form af, at deltagerne efter 6 måneder har mindre mentale problemer end personerne i kontrolgruppen.

Det oprindelige JOBS II-program fra Michigan er evalueret af Vinokur et al. (1995) og Vinokur et al. (2002).

Den første evaluering med deltagelse af i alt 671 individer viste, at der først og fremmest var en beskæftigelseseffekt af programmet for de personer, der var i høj risiko for at for store mentale problemer, mens personer, der var mindre alvorligt ramt, ikke havde tilsvarende gavn af projektet.

Ved opfølgningen efter 2 år (Vinokur et al., 2000) viste der sig betydeligt mere positive effekter. Således har personer, der har deltaget i programmet signifikant større grad af (gen-)beskæftigelse, større månedlig indkomst og har mindre depressive symptomer og mindre sandsynlighed for at have gennemlevet en stor depression i det foregående år. Der var størst effekt af programmet for personer, der initialt havde lav motivation til jobsøgning og et lavt mestringsniveau.

Derudover har Fioritti et al. (2014) sammenlignet indsatsen "Individual Placement and Support" i fire europæiske lande (Storbritannien, Italien, Holland og Spanien). Der er tale om en psykosocial indsats rettet mod personer med psykiske problemer med det formål at få individerne til at

opnå og fastholde beskæftigelse. Indsatsen kommer oprindeligt fra USA, hvor der er opnået flotte resultater, men den er i stigende grad også blevet anvendt i europæiske lande³.

Forfatterne finder, at der stadig mest er tale om projekter på forsøgs- eller idéstadiet i Europa, men at der i praksis er en del lokale problemer med at udføre IPS-programmerne på grund af indbyggede arbejdsrutiner mv. Resultaterne er derfor ikke så gode i Europa som i USA. En længere omtale af IPS og flere studier af IPS er rapporteret i reviewet af Nordentoft & Christensen (2011).

Audhoe et al. (2010) indeholder et systematisk litteraturreview af arbejdsmarkedsrettede indsatser over for ledige med mentale problemer. Forfatterne fandt i alt seks artikler baseret på fem forskellige indsatser, der opfyldte alle inklusionskriterier til reviewet (perioden for litteratursøgningen var 1990-2008). De fundne studier omhandler dog for firens vedkommende JOBS-programmet, som allerede er omtalt ovenfor. Derudover var der tale om to studier, som også indeholdt uddannelsessessioner for de ledige fra henholdsvis Finland og Australien. Reviewet konkluderer (som ovenfor), at JOBS-programmet, inkl. den finske version af programmet Työhön, viser en positiv effekt på at få de ledige i beskæftigelse, mens de øvrige programmer ikke kan påvise eller afrapporterer en sådan effekt. Derudover finder reviewet, at JOBS-programmet har en signifikant positiv effekt på psykisk velbefindende, idet dette dog er målt ved lidt forskellige metoder i de medtagne studier.

Endelig finder det tidligere omtalte studie af Kellett et al. (2013), at kognitiv adfærdsterapi mindsker psykisk stress for ledige på helbredsrelaterede ydelser. Dette kan dog ikke repliceres i Harris et al. (2002). Her undersøges effekten af CBT på udsatte ledige i Sydney. Der blev rekrutteret deltagere, som var mellem 18 og 45 år, havde faglige færdigheder på basalt niveau, som enten var langtidsledige eller i risiko herfor. De rekrutterede blev randomiseret til enten et 2-dages CBT-forløb eller et førstehjælpskursus af samme varighed. Effekterne bliver målt efter 12 uger. Resultaterne viser, at der ikke var forskelle mellem deltagerne i CBT og førstehjælp på psykisk velbefindende, jobsøgnings-self-efficacy, selvværd eller beskæftigelse. Sammenligningsgruppen oplevede en signifikant større forbedring i optimisme og mindskning af oplevelsen af håbløshed end deltagerne i CBT.

4.2.4 Social kontakt

Arendt et al. (2017) måler social kontakt ved de lediges evne til at tage kontakt og bruge deres netværk samt ved social støtte fra familie og venner i forhold til at finde job. De finder, at virksomhedspraktik har en signifikant positiv effekt på sociale kompetencer, mens de to andre typer aktivering ikke påvirker de sociale kompetencer. De finder endvidere, at anden aktivering har positiv effekt på den lediges sociale støtte, mens de to andre typer aktivering ikke påvirker dette mål. Der er dog ingen sammenhæng mellem den sociale støtte og senere job, mens sociale kompetencer har sammenhæng med job i nogle af analyserne (se ovenfor i del I).

4.2.5 Øvrige

Til sidst behandles et studie af programmet JOBS, hvor der måles på jobsøgningsintensitet. JOBS-programmet blev konstrueret i Michigan i USA og sigter især imod at hjælpe ledige med symptomer på depression. Indholdet i programmet er et kort, intensivt forløb med gruppetræningssessioner, der indeholder en fast række øvelser, fx "tænke som en arbejdsgiver", skrive ansøgninger og cv samt træning i jobsamtaler. Programmet adskiller sig fra andre programmer ved at

³ I Danmark er der et igangværende forsøg med IPS i Frederiksberg, København og Odense Kommuner.

være metodisk meget stringent og være baseret på teorier inden for samfundsvidenskaberne (Brenninkmeijer og Blonk, 2012).

Der er foretaget en del evalueringer af programmet både i USA og Europa. Generelt er der positive beskæftigelseseffekter af programmet, men der er dog tale om lidt forskellige resultater alt efter, hvilken evaluering man ser på.

Brenninkmeijer og Blonk (2012) har gennemført programmet med langtidsledige fra byen Lelystad i Holland. I alt 160 individer deltog i undersøgelsen, hvor 60 fik tilbud om JOBS-programmet, 49 fik adgang til anden træning, og 51 var i en kontrolgruppe. På grund af frafald deltog kun i alt 125 individer i analysen.

Deltagere i JOBS-programmet klarede sig bedre efter 3 og 6 måneder, både målt i jobsøgningsintensitet (jf. foregående afsnit) og med hensyn til, hvor mange der var kommet i job. Imidlertid er disse forskelle ikke statistisk signifikante på grund af det relativt lille antal observationer.

Endelig finder Arendt et al. (2017) ingen effekt af de tre hovedtyper aktivering – anvendt i Danmark – på den lediges jobidentitet.

5 Konklusion

Denne rapport indeholder en gennemgang af litteratur, der omhandler måling af progressionsfaktorer for ikke-arbejdsmarkedsparede ledige. Da ikke-arbejdsmarkedsparede som betegnelse har baggrund i den konkrete danske arbejdsmarkedspolitik, har vi medtaget studier, der undersøger andre typer af ledige, fx langtidsledige med psykiske problemer eller langtidsledige generelt (da disse alt andet lige oftest har flere problemer end ledige generelt).

Da der således i betydeligt omfang er tale om, at de målgrupper, der indgår i studierne i undersøgelsen, er forskellige, er det selvfølgelig svært at generalisere resultaterne fra studierne til at dække andre målgrupper. Det er vigtigt at holde sig denne begrænsning for øje. Derudover har gennemgangen udelukkende fokuseret på studier, hvor målgruppen er ledige, og har dermed ikke medtaget studier, som ser på sygefravær og tilbagevenden til arbejdet.

Studiet har identificeret en række forskellige mulige progressionsfaktorer og grupperet dem i 9 grupper: *arbejdsevne, tro på egne evner, jobsøgning, jobidentitet, helbred, psykisk velbefindende, alkoholmisbrugsproblemer, social kontakt og øvrige*. For de fleste af de identificerede grupper af progressionsfaktorer påviser en overvægt af studier en sammenhæng med efterfølgende beskæftigelse. Der er dog også enkelte studier, som ikke finder nogen sammenhæng. Det gælder i særdeleshed psykisk velbefindende.

Med hensyn til gennemgangens anden del har det kun været muligt at finde et relativt lille antal studier, der måler effekten af indsatsen på progressionsfaktorer, idet projektets ressourcer ikke har tilladt en specifik søgning på hver enkelt progressionsfaktor. De fundne resultater skal derfor mere ses som eksempler på, om det er muligt at måle effekter på mindre trin mod job end en udtømmende liste. Resultaterne tyder dog på, at terapi og kurser kan have en positiv indflydelse på arbejdsevne og mestring af jobsøgning, samt at både vejledning, opkvalificering og virksomhedspraktik kan påvirke de lediges arbejdsmarkedsparethed. De fundne studier påviser derimod generelt ingen eller kun lille sammenhæng med forbedringer i de lediges psykiske velbefindende eller sociale kontakt.

Litteratur

- Andersson, K. (2015). Predictors of re-employment: A question of attitude, behavior, or gender? *Scandinavian Journal of Psychology*, 56(4), 438–446.
- Apel, H. & Fertig, M. (2009). Operationalisierung von "Beschäftigungsfähigkeit" - ein methodischer Beitrag zur Entwicklung eines Messkonzepts. *Zeitschrift für ArbeitsmarktForschung*, 42(1), 5-28.
- Arendt, J. N., Andersen, H. L. & M. Saaby (2017). Measuring employability trajectories among social welfare recipients (Måling af aktivitetsparate lediges vej mod beskæftigelse). KORA Rapport
- Audhoe, S., Hoving, J., Sluiter, J. & Frings-Dresen M. (2010). Vocational interventions for unemployed: effects on work participation and mental distress. A systematic review. *Journal of Occupational Rehabilitation*, 20(1), 1-13.
- Bach, H. B. (2012). *Arbejdsmarkedsparathed og selvforsørgelse (SFI 12:31)*. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Brenninkmeijer, V. & Blonk, R. W. B. (2012). The effectiveness of the JOBS program among the long-term unemployed: A randomized experiment in the Netherlands. *Health Promotion International*, 27(2), 220-229.
- Buckland, M. & Gey, F. (1994). The relationship between recall and precision, *Journal of the American Society for Information Science*, 45(1), 12-19.
- Christensen, T. & Nordentoft, M. (2011). *Review om effekter af beskæftigelsesindsatser til personer med svær psykisk sygdom*. <http://www.bedrepsykiatri.dk/media/37888/reviewams6-10-2-pdf.pdf> [Tilgået 12. 12. 2016].
- Creed, P. A., Bloxsome, T. D. & Johnston, K. (2001). Self-esteem and self-efficacy outcomes for unemployed individuals attending occupational skills training programs. *Community, Work & Family*, 4(3), 285-303.
- Eplov, L. & Korsbek, L. (2012). *Arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med affektive sindslidelser eller angstsygdomme. Prædiktorer, prognostiske faktorer og effekt af konkrete interventioner - Et systematisk litteraturstudie*. [København: Arbejdsmarkedsstyrelsen].
- Fieseler, C., Meckel, M. & Muller, S. (2014). With a little help of my peers. The supportive role of online contacts for the unemployed. *Computers in Human Behavior*, 41(Dec), 164-176.
- Fioritti, A., Burns, T., Hilarion, P., van Weeghel, J., Cappa, C., Suñol, R. & Otto, E. (2014). Individual placement and support in Europe. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 37(2), 123-128.
- Fugate, M., Kinicki, A. J. & Ashforth, B. E. (2004). Employability: A psycho-social construct, its dimensions, and applications. *Journal of Vocational Behavior*, 65(1), 14–38.
- Graversen, B. K. (2011). *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparate ledige (SFI 11:11)*. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Greist, J. H., Marks, I. M., Baer, L. & Kobak, K. A. (2002). Behavior therapy for obsessive compulsive disorder guided by a computer or by a clinician compared with relaxation as a control. *Journal of Clinical Psychiatry*, 63(2), 138-145.

- Harris, E., Lum, J., Rose, V., Morrow, M., Comino, E. & Harris, M. (2002). Are CBT interventions effective with disadvantaged job-seekers who are long-term unemployed? *Psychology, Health & Medicine*, 7(4), 401-410.
- Kellett, S., Purdie, F., Bickerstaffe, D., Hopper, S. & Scott, S. (2013). Predicting return to work from health related welfare following low intensity cognitive behaviour therapy. *Behaviour Research and Therapy*, 51(3), 134-141.
- Kemp, P. A. & Davidson, J. (2010). Employability trajectories among new claimants of incapacity benefit. *Policy Studies*, 31(2), 203-221.
- Koen, J., Klehe, U. & Van Vianen, A. E. M. (2013). Employability among the long-term unemployed: A futile quest or worth the effort? *Journal of Vocational Behavior*, 82(1), 37-48.
- McArdle, S., Waters, L., Briscoe, J. P. & Hall, D. T. (2007). Employability during unemployment: Adaptability, career identity and human and social capital. *Journal of Vocational Behavior*, 71(2), 247-264.
- McKee-Ryan, F., Song, Z., Wanberg, C. R. & Kinicki, A. J. (2005). Psychological and physical well-being during unemployment: A meta-analytic study. *Journal of Applied Psychology*, 90(1), 53-76.
- Nilsson, S. & Ekberg, K. (2013). Employability and work ability: returning to the labour market after long-term absence. *Work: A Journal of Prevention, Assessment and Rehabilitation*, 44(4), 449-457.
- Powers, D. M. W. (2011). Evaluation: From Precision, Recall and F-Measure to ROC, Informedness, Markedness & Correlation, *Journal of Machine Learning Technologies*, 2(1), 37-63.
- Svane-Petersen, A. C. & S. Dencker-Larsen (2016). The impact of self-reported health and register-based prescription medicine purchases on re-employment chances: A prospective study. *Social Science & Medicine – Population Health* 2: 580-586.
- Sterling, R. C., Gottheil, E., Glassman, S. D., Weinstein, S. P., Serota, R. D. & Lundy, A. (2001). Correlates of employment: A cohort study. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 27(1), 137-146.
- van Hooft, E. A. J. (2014). Motivating and hindering factors during the reemployment process: The added value of employment counselors' assessment. *Journal of Occupational Health Psychology*, 19(1), 1-17.
- Vinokur, A. D., Price, R. H. & Schul, Y. (1995). Impact of the JOBS intervention on unemployed workers varying in risk for depression. *American Journal of Community Psychology*, 23(1), 39-74.
- Vinokur A.D., Schul, Y., Vuori, J., & Price, R. H. (2000). Two years after a job loss: long-term impact of the JOBS program on reemployment and mental health. *Journal of Occupational Health and Psychology*, 5(1), 32-47.
- Vuori, J., Silvonen, J., Vinokur, A. D. & Price, R. H. (2002). The Työhön Job Search Program in Finland: Benefits for the unemployed with risk of depression or discouragement. *Journal of Occupational Health Psychology*, 7(1), 5-19.

Bilag 1 Dokumentation af litteratursøgning

Dette bilag indeholder dokumentation af den gennemførte systematiske litteratursøgning til del I.

Generelt er der søgt med tidsbegrænsningen 2000-2015, og sprogene engelsk, dansk, norsk, svensk.

Litteratursøgningen blev udført i februar 2015.

EconLit (søgt [peer reviewed]):

#1 (ti(Employability) OR ti((employable OR employment)) OR ti((reemployment OR "return to employment")) OR ti(("return to work" OR "return to job")) OR ti("exit from unemployment"))*

#2 (ti(health) OR ti(mental health))

#3 ti(skills) OR ti((education OR experience)) OR ti(ability)*

#4 ti(social skills) OR ti((social competence OR social ability)) OR ti((coping OR capability)) OR ti((self control OR self competency))

#5 ti(alcoholism) OR ti((alcohol abuse OR drug abuse)) OR ti((alcohol dependence OR drug dependence)) OR ti((substance abuse OR substance dependence))

#6 ti(job search) OR ti((job seeking OR job application)) OR ti((find a job OR job finding)) OR SU.exact("JOB SEARCH")

#7 (# 1 AND (#2 OR #3 OR #4 OR #5 OR #6)): 304 fund, overført til Refworks til gennemsyn

Sociological Abstracts (søgt [peer reviewed]):

#1 ti(Employability) OR ti((employable OR employment)) OR ti((return to employment OR reemployment)) OR ti((return to work OR return to job)) OR ti(exit from unemployment)*

#2 ti(health) OR ti(mental health) OR SU.EXACT("Health") OR SU.EXACT("Mental Health")

#3 ti(skills) OR ti((education OR experience)) OR ti(ability) OR SU.EXACT("Skills") OR SU.EXACT("Work Skills") OR SU.EXACT("Education")*

#4 ti(social skills) OR ti((social competence OR social ability)) OR ti((coping OR capability)) OR ti((self control OR self competency)) OR ti(self efficacy) OR SU.EXACT("Social Competence")

#5 ti(alcoholism) OR ti((alcohol abuse OR drug abuse)) OR ti((alcohol dependence OR drug dependence)) OR ti((substance abuse OR substance dependence)) OR (SU.EXACT("Alcohol Abuse") OR SU.EXACT("Alcohol Abuse"))

#6 ti(job search) OR ti((job seeking OR job application)) OR ti((find a job OR job finding)):

#7 (#1 AND (#2 OR #3 OR #4 OR #5 OR #6)): 319 fund, overført til Refworks til gennemsyn

PsycInfo (søgt [peer reviewed]):

#1 *Exp Employability/ OR exp Reemployment/ OR exp Unemployment/ OR (Exit from unemployment.m_titl.) OR (Return to work.m_titl.) OR (Return to job.m_titl.) OR (Reemployment.m_titl.) OR (Return to employment.m_titl.) OR (Return to lab?r market.m_titl.)*

#2 *Exp Mental Health/*

#3 *(Exp Social Skills/ OR Social competence OR Interpersonal competence) OR Social ability.m_titl. OR Coping.m_titl. OR Capability.m_titl. OR Self control.m_titl.*

#4 *(Exp Alcoholism/ OR Alcohol addiction OR Alcohol dependence) OR Drug addiction/ OR exp Drug Abuse/*

#5 *(Exp Ability/ OR Skills) OR Exp Employee skills/ OR exp Education/*

#6 *exp Job Search/*

#7 (#1 AND (#2 OR #3 OR #4 OR #5 OR #6)): 429 fund overført til RefWorks

PubMed:

#1 *"Return to Work"[Mesh] OR Return to job[All fields] OR Employability[All fields] OR Reemployment[All fields] OR Exit from unemployment[All fields]: 1.442 fund*

#2 *"Return to Work"[Mesh] OR Return to job OR Employability OR Reemployment OR Exit from unemployment /Article types: Reviews OR Systematic reviews: 178 fund, overført til Refworks*

(Efter prøvesøgning blev det fundet formålstjenligt i PubMed at fravige skematikken fra søgningerne i baserne ovenfor, således at kun første led af søgeordene er anvendt = "employability-ordene", og søgefund er begrænset til artikeltype Reviews OR Systematic reviews)

SveMed:

Anstillningsbar: 2 fund*

Arbejdsmarkedsparat: 1 fund*

Ansettbar: 0 fund*

NetPunkt (Danmark):

#1 *(Uddannelsesparat? eller Arbejdsmarkedsparat?) eller Employabl?: 86 fund, publ.type Specialer og avisartikler samt dubletter bortsorteret, derefter 33 fund*

#2 *Progression? og Beskæftigelse?: 0 fund*

#3 *Progression? og Arbejdsmarked?: 3 fund, ikke relevante*

#4 *Progression? og (Arbejdsløs? eller Ledig?): 1 fund til Refworks*

#5 *Progression? og Kontanthjælp?: 0 fund*

#6 *Progressionsfaktor?: 0 fund*

#7 *Ikke-arbejdsmarkedsparat?: 22 fund*

#8 *Ikke-uddannelsesparat?: 4 fund*

I alt efter frasortering af dubletter: 38 fund til gennemsyn i Refworks

Libris (Sverige):

Anställbar ELLER Anställningsbar**: 28 fund til Refworks

BibSys (Norge):

*#1 Yrkbarhet**: 0 fund

*#2 Ansettbar?**: 0 fund

#3 Progression OG Arbeidsmarked**: 1 fund

Oria.no (søger på artikelniveau i BibSys):

#4 Employability, peer-reviewed: 28 fund, - begrænset til engelsk/nordiske sprog – (Manuel import = import af poster én for én: ikke importeret fund omhandlende Afrika/U-lande, samt fejl i udg.år: i alt 15 fund til Refworks til gennemsyn

**VIDEN
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD